
In memoriam

Birgitta Knappe

Den 14 mars avled ögonläkaren Birgitta Knappe i en ålder av 87 år. Dödsorsaken var cerebrala skador efter hjärtstillestånd och resuscitation. Hon var född den 15 juli 1912 i Gamlakarleby som dotter till skalden, ögonläkaren Ernst V. Knappe och hans hustru Sigrid Engström. Hon kom att inom sig förvalta ett gediget österbottniskt och nyländskt kulturarv. Hon valde sin faders, ögonläkarens yrkesbana och hyste ett livslångt intresse för litteratur och konst.

Birgitta Knappe blev student från Privata svenska flickskolan i Helsingfors 1932 och medicine kandidat 1935. Hon hörde till den generation av kvinnliga kandidater som 1939 kommenderades ut i bygderna för att säkerställa civiltjänstbehov av sjukvårdstjänster under kriget. Dessa år var av grundläggande betydelse för hennes inställning till samhället och fosterlandet men inverkan också på hennes utveckling till den eminenta ögonkirurg hon sedan blev. År 1948, i grå efterkrigstid, blev hon specialist i ögonsjukdomar och Ögonkliniken i Helsingfors blev hennes arbetsplats ända tills hon 1975 pensionerades från befattningen som specialistläkare. Först på Runebergsgatan och senare på Fredriksgatan hade hon en stor privatpraktik i 40 år och många är de patienter

som blivit välkomnade av trogna Fru Engman och Doktors glada tax.

När Birgitta Knappe började sin bana som ögonläkare var ögonkliniken inhyst i ett vanligt bostadshus vid Mariegatan 12. Patientköerna till polikliniken och vårdavdelningarna var långa. Infektionssjukdomar, också tuberkulos, samt krigsskador var vanliga. Moderna behandlingsmetoder med antibiotika och kortikosteroider gjorde sitt intåg. Glaskropps- och näthinnekirurgin gjorde framsteg, medan modern starrkirurgi med linsimplantation ännu låg i framtiden.

Birgitta Knappe blev en god kirurg. Hon gjorde studieresor till de nordiska länderna, Spanien, Schweiz och Tyskland samt 1954 under valutasnåla tider till USA. Det var för henne självklart att resa på billig biljett med Greyhound buss, medan bättre lottade européer och amerikaner åkte tåg och flyg. BK som hon kallades på kliniken delade med sig av sitt kunnande. Hon introducerade bl.a. fotokoagulationsbehandling av diabetisk ögonbotten sjukdom och startade glaskropps kirurgin. Hennes kapacitet belönades med inval i den internationella, renommerade Goninklubben för glaskropps- och näthinnekirurgi. Birgitta Knappe var en temperamentsfull läkare av den gamla stammen, och det tillförde extra spänning när vi som unga läkare fick lov att assistera henne.

Birgitta Knappe blev 1945 Ögonläkareföreningens nionde kvinnliga medlem. Åren 1960–61 var hon dess ordförande, och många minns hennes utmärkta tal

på flera europeiska språk. Här kom den fäderneärvda poetiska ådran till sin rätt.

Birgitta Knappe hade sedan 1938 sitt andra hemvist i Finska Läkaresällskapet. Hon var en aktiv ledamot, först när åldern började tynga, kunde en årsfest gå förbi utan den glada Birgitta vid ögonläkarens och kurskamraters bord.

Hon fick leva ett rikt liv också bland sina intressen såsom naturen, blomsterodling samt litteraturen och de sköna konsterna. Hon lämnar ett stort tomrum bland anhöriga, kolleger och vänner, men vi får trösta oss med att hon levde ett långt liv och fick dö medan hon levde.

Christina Raitta